

Laos va ser el meu primer «contacte físic» amb el sud-est asiàtic. Segons m'han contat viatgers pertinaços, vaig estar afortunada, perquè països veïns com Vietnam i Tailàndia ja havien caigut llavors en mans de les «hordes» turístiques.

El meu suggeriment per als qui els surt borradura a la pell a la vista del client de viatge organitzat és que s'apressen a visitar-lo pel seu compte i que eviten, si poden, l'estació de les pluges. Malgrat que els laosians van poder amb els colonitzadors francesos i els soldats americans, no sé pas si hi podran amb els operadors turístics.

Després de sobrevolar mig planeta, vaig «caure» un capvespre d'agost sobre Vientiane, la capital de Laos, mentre la pluja s'escampava per viles i arrossars.

Parlar de Vientiane, com fer-ho de Luang Prabang o Pakse, es parlar de ciutats encara prou diferents de les nostres. Quant a mesures, si optem per la bicicleta, són petites i se'ns obren confiades en unes poques hores. Pel posat, semblen gronxar-se sobre les aigües, bé del Mekong bé d'algun afluent seu. Pel que fa a les construccions, hi ha les cases de fusta i canya «calçades» sobre troncs, els edificis moderns —semblants als nostres— i les velles cases colonials franceses, poc restaurades (per sort) si no han caigut en mans de bancs, ambaixades o empreses estrangeres. Mantenen l'aire ensonyat de les grans dames que van afluixant cadencioses i de mica en mica. Del país, la memòria reté sobretot una imatge que s'emmiralla immutable en aigües canviants. Aigües que baixen, corren i brollen com ocells —no pas silenciosos— tot planant eterns sobre aquella terra maragda.

Vaig visitar Laos en estació de pluges i, malgrat ploure força, no ho va fer tant com hi és habitual. Deu ser cosa del canvi climàtic, que va decidir enviar-les al Mediterrani aquell estiu. Amb tot, les seues pluges son diferents de les nostres: càlides com el tarannà dels seus habitants, lliscant suaus sobre la pell mentre ens amaren de serenor i vida alhora, espigant-se sobre un terra color gairebé «pebre roig» i sota un cel plom clar.

D'entre totes, son i foren les aigües riberenques l'eix vertebrador del país. Continuaran essent-ho mentre els amos del planeta no s'hi oposen fent-ho tot malbé. A l'entremig, però, hi ha el Mekong, senyor de totes elles. Tanmateix, no vull avui parlar d'una generositat que lliura peixos i collites gruixudes de bon cafè, te, arròs o herbes diverses... sense cobrar-hi interessos. Aigües on baixen els seus fills cada vespre a rentar-se i rentar, a agrair el miracle que n'és l'existència. Tampoc de la ruta de l'opi que de bon començament ja transcorria sobre una xarxa d'espills líquids pel llunyà nord. Xarxa compartida amb altres països, com ara Vietnam. Diuen les males llengües que controlar-la va ser l'objectiu central d'una potència que va encetar-hi una guerra que deixà molts morts sobre les seues aigües abans de fugir volant de tornada cap a Occident.

Poc temps he tingut per a familiaritzar-me amb la gent, però intuesc que naix als seus rius molt del caràcter amb què acaren la vida els laosians. N'és el seu somriure enigmàtic i acollidor alhora una manifestació? Potser, perquè l'aigua encalma, però també refreda. Els laosians valoren força un «chai yen» —cor fred, en diríem. Actitud que té a veure amb el conreu etern de la paciència i la contenció de sentiments en excés apassionats, inútils a la fi. Tot passa, tot canvia... Com les seues aigües.

A l'extrem sud del país vaig percebre aquest «cor fred» sobre un terra farcit de bombes colgades pels bombardeigs indiscriminats dels soldats dels Estats Units d'Amèrica en les seues «excursions» bèl·liques per la regió. Aquells «cors freds» (avui alguns mitjans de comunicació en dirien «terroristes») estaven convençuts —com els iraquians davant els soldats nord-americans i els afganesos davant Rússia primer i els EUA després— que la raó estava del seu costat. Degueren intuir que les seues aigües els ajudarien a vèncer, malgrat les seues minses aigües, i no anaven gens desencaminats, ja que el «gegant» sortí a bots i amb la cua entre cames del sud-est asiàtic, com un dia sortirà d'Iraq i Afganistan.